

KIRKKOHALLITUKSEN YLEISKIRJE

Nro 30/2009
19.8.2009

SUOSITUKSIA A(H1N1)-VIRUKSEN AIHEUTTAMAN INFLUENSSAN JOHDOSTA

A(H1N1)-viruksen aiheuttaman ns. sikainfluenssan on todettu muistuttavan vakavuusasteeltaan tavanomaista kausi-influenssaa. Sairastuvien määrän on kuitenkin arvioitu kasvavan suureksi. Siksi siihen on syytä varautua myös seurakunnissa. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon valmistautumisesta influenssapandemiaan. Ajankohtaista tietoa saa STM:n (www.stm.fi) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (www.thl.fi) nettisivuilta tai suoraan:

http://www.ktl.fi/portal/suomi/aihe/a_h1n1v/tietoa_influenssa_a_h1n1_v_-_viruksesta

Kunnissa ja kuntayhtymissä terveydenhuollon operatiivinen johtovastuu on terveyskeskuksen ylilääkärillä ja koko kunnan johtovastuu kunnanjohtajalla.

Seurakuntien tulee olla yhteydessä oman kunnan terveyskeskuksen ylilääkäriin tai kunnanjohtajaan alueellisen yhteistyön lisäämiseksi ja ohjeiden saamiseksi. Erityisesti kotikäyntien merkitys toimitusten yhteydessä, vapaaehtoistoiminnassa ja diakoniatyössä korostuu ja tarvitsee ohjeistusta.

Kirkoilla ja muilla uskonnollisilla yhdyskunnilla on tärkeä rooli henkisen kriinsietokyvyn ylläpitämisessä. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon valmiussuunnitelun perusteiden mukaan kirkon tulee turvata kaikissa oloissa hengellisen elämän hoito ja hengellinen toiminta sekä huolehtia seurakunnan palveluista.

Jumalanpalveluksen ja muiden ryhmätilanteiden yhteydessä on syytä muistaa hyvä käsi- ja yskimishygienia (käsien pesu, kättelyn välttäminen ja yskeminen paperinenäliinaan tai hihan yläosaan). Katso tarkempia ohjeita STM:n (www.stm.fi) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (www.thl.fi) nettisivuilta tai suoraan: http://www.ktl.fi/portal/suomi/terveyden_ammattilaisille/ohjeita_ja_suosituksia/tartuntataudit/lintuinfluenssa_a_h5n1_-_epaily_ihmisella/yleiset_hygieniaohjeet/

Erityisesti suntioiden ja vahtimestarien työssä hyvä käsihygienia suojaa itseä ja muita tartunnan leviämiseltä. Siivoustyössä tulee lisäksi huolehtia käsien ja hengityselinten suojaamisesta kosketeltaessa mm. käytettyjä käsipyyhkeitä.

Sijaisuusjärjestelyt H1N1–influenssan varalta

Seurakunnan on varauduttava pitämään huolta perustehtävästään myös pandemian aikana. Kaikessa toiminnassa on sovittava sijaisjärjestelyistä sairastumisten varalta.

Erityisesti pienissä seurakunnissa, joissa henkilöstöä eri työaloilla on vähän tai vain yksi, varautuminen influenssasairauspoissaoloihin on syytä suunnitella etukäteen. Sairaana ei saa mennä töihin muutenkaan, mutta etenkin tartunnan leviämisen kannalta sitä on vältettävä. Seurakuntien on syytä tarkistaa ja ohjeistaa sairauspoissaolokäytäntöjä yhdessä työterveyshuollon kanssa. Tästä ohjeistetaan erillisessä Kirkon työmarkkinalaitoksen yleiskirjeessä A 13/2009.

Hautaustoimen jatkuvuus tulee varmistaa sijaisuusjärjestelyin. Papiston osalta on suositeltavaa sopia eri seurakuntien yhteistyöstä lääninrovastin johdolla tai keskinäisin sopimuksin. Kirkkoherran sairastumisen varalta on syytä pyrkiä varautumaan sijaisjärjestelyihin. Kirkkoherran sairauslomasta päättää tuomiokapituli.

Jumalanpalveluselämä

Kirkon valmiussuunnitelmassa todetaan, että hengellistä toimintaa jatketaan tilanteen sallimissa puitteissa. Ihmisten tarve saada tukea ja lohtua voi kasvaa poikkeuksellisina aikoina. H1N1-virus rinnastetaan tällä hetkellä lähinnä kausiflunssaan, joten perusviesti on yhä, että ei ole suurta hätää tämän asian tiimoilta.

Hygieniaketjun on oltava katkeamaton. Tarvittaessa papin tai muun jumalanpalveluksessa vastuutehtävissä olevan on tarkistettava käsihygienian messun aikana tarvittaessa ja aina ennen ehtoollista. Seurakunnissa on sovittava siitä, miten se tehdään ilman tarpeetonta huomiota, esimerkiksi uhrivirren aikana.

Ihmisten tervehtiminen seurakunnan tilaisuuksissa voi tapahtua ystävällisesti, vaikka pahimpana tartuntakautena kättelystä pidättäytyäänkin. Kättelystä rauhan tervehdyksen yhteydessä on syytä pidättäytyä.

Ehtoollisen jakamisessa liturgin ja ehtoollisavustajien käsihygienian on oltava kunnossa. Ehtoollisleipä jaetaan ehtoollisvieraan käteen. Viinin jakaja pitää ehtoollispikaria jalasta, ei koske reunoihin.

Yhteismaljan käyttöä tulee pääsääntöisesti välttää. Jos paikalla on vain yksi pappi, ehtoollismaljan tai pateenin pitäjänä voi toimia joku muu työntekijä tai seurakuntalainen, ellei ehtoollisavustajia ole. Ehtoollispikarit pestään huolellisesti käytön jälkeen, ja muiden ehtoollisvälineiden puhdistuksessa noudatetaan erityistä huolellisuutta.

Kirkollisiin toimituksiin pätevät samat yleisohjeet hyvästä hygieniasta.

Siivouksessa noudatetaan entistä suurempaa tarkkuutta. Myös virsikirjojen kannet on syytä pyyhkiä desinfiioivalla aineella aika ajoin.

Jumalanpalvelus ilman pappia

”Jos sairauden tai muun esteen vuoksi ei ole pappia jumalanpalvelusta pitämään, tulee jonkun paikalla olevista seurakunnan viranhaltijoista tai kirkko-

neuvoston jäsenistä menetellä niin kuin siitä kirkkokäsikirjassa määrätään.” KJ 2: 7 §

”KJ 2:7:ssä tarkoitettussa erikoistilanteessa käytetään sanajumalanpalveluksen kaavaa. Kaavaa voidaan käyttää tilanteen edellyttämällä tavalla soveltaen.” (Halttunen – Pihlaja – Voipio. Kirkkolainsäädäntö 2008).

Seurakunnassa on sovittava yhdessä miten jumalanpalvelus toteutetaan, jos pappi ei äkkiä alkaneen sairauden takia pääse jumalanpalvelusta toimittamaan eikä sijaispappia ole. Sopimus koskee sekä jumalanpalveluksen kokonaisuutta (sanajumalanpalvelus ja sen sisältö) että toteuttajia. Tästä tulee tiedottaa myös luottamushenkilöitä.

Kirkon sakaristossa pitää olla valmiina pelkistetty sanajumalanpalveluksen järjestys, jonka mukaan edetään, pelkkä käsikirja ei riitä. Kirkkohallituksen sivuilta saa valmiin sanajumalanpalveluksen järjestyksen:

http://www.evl.fi/kkh/to/kjmk/papiton_jp.html.

Jos kanttori, suntio, avustaja tai muu messussa vastuussa oleva henkilö yllättäen sairastuu, toimitaan käytettävissä olevien henkilöiden avulla tilanteen mukaan.

Kasvatus ja nuorisotyö

Seurakuntien kasvatustyössä (varhaiskasvatus, varhaisnuoriso-, nuoriso- ja rippikoulutyö sekä perhetyö) on syytä olla yhteydessä kunnan päivähoitoon ja koulutoimeen, jotta toiminnassa voidaan noudattaa yhtenäistä ohjeistusta influenssaan varautumisen ja sairastumisen osalta.

Erityisesti säännöllisen viikkotoiminnan osalta on syytä pohtia toimivia sijaisjärjestelyjä henkilökunnan sairastumisten varalta, jotta esim. kerhoja yms. säännöllisiä kokoontumisia ei jouduta toistuvasti perumaan. Lasten, nuorten ja perheiden erilaisten kerhojen ja ryhmien kokoontumistilojen siivoamiseen on kiinnitettävä huomiota ja taattava siihen riittävät resurssit.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä riskiryhmään kuuluvien (alle 3-vuotiaat sekä raskaana olevat naiset) kanssa tapahtuvaan toimintaan ja huolehdittava hyvästä hygieniasta annettujen ohjeiden mukaan. Seurakunnan työntekijöillä on myös oltava valmiudet neuvoa sekä ohjata lapsia ja perheitä terveydenhuollon piiriin paikkakuntakohtaisten ohjeiden mukaan.

Diakonia

Jos työntekijöiden sairastuminen vaikeuttaa normaalia diakoniatyötä, tulee työn järjestelyssä suosia diakoniavastaanottoa ja kotikäyntityötä. Jotkut ryhmät voivat kokoontua itseohjautuvasti.

Erityisesti tulee tukea yksinelävien huonokuntoisten selviytymistä sairastumistilanteessa. Kodeissa vierailevia työntekijöitä ja vapaaehtoisia kehoitetaan kiinnittämään käsihygieniaan erityistä huomiota. Kätet pestään tai käytetään käsihuuhdetta kotiin mentäessä. Kotikäyntityössä diakoniatyöntekijät voivat olla alueellisesti terveydenhuollon apuna, mikäli terveyskeskuksen johdon kanssa näin sovi-

taan. On syytä muistaa, että diakonisoja sitoo terveydenhuollon ammattihenkilöinä yleinen auttamisvelvollisuus, siksi myös kirkon palveluksessa oleva diakonissa voidaan poikkeusoloissa määrätä potilasturvatyöhön kunnallisen terveydenhuollon palvelukseen.

Lähimmäisen päivän (6.9.2009) materiaalia

(<http://www.evl.fi/kkh/to/kdy/lahimmaisenaipava.html>) voi käyttää messuissa, hartaustilaisuuksissa ja kotikäynneillä muinakin aikoina.

Rukous pandemian varalta

Rukoilemme niiden puolesta, joita sairaus pelottaa
ja epätietoisuus tulevasta ahdistaa.
Anna heille rohkeutta ja luottamusta sinun hoitoosi.
Rukoilemme hoito- ja kriisityössä olevien puolesta.
Anna heille viisautta ja voimaa kärsivien kohtaamiseen.
Kiitämme kaikista niistä, jotka sinun työtovereinasi
hoitavat ja parantavat sairaita ja kuolevia.
Hoida rakkaudella luomakuntaasi.
Auta meitä elämään rohkeasti sinuun turvaten.
Ole meidän kanssamme elämässä ja kuolemassa.
Aamen.

Rukouksen ovat laatineet Kirkon jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan johtaja Kai Vahtola ja Kirkon sairaalasielunhoidon johtaja Kirsti Aalto.

Lisätietoja:

Tämän yleiskirjeen asioihin liittyviin kysymyksiin vastaavat kirkkohallituksessa kirkkoneuvos Pekka Huokuna (työryhmän puheenjohtaja), puh.(09) 1802 202 ja työalasihteerit Tiina Saarela (työryhmän sihteeri), puh.(09) 1802 319, etunimi.sukunimi@evl.fi.

KIRKKOHALLITUS

Risto Junttila

Pekka Huokuna